

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet: Sistemski pristop k družinam z otrokom s posebnimi potrebami
Course title: Systemic Approach to Families with Children with Special Needs

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Psihosocialno svetovanje, druga Psychosocial counselling, master, second	Psihosocialno svetovanje Psychosocial counselling	Prvi, drugi First, second	Drugi, četrsti Second, fourth

Vrsta predmeta / Course type

Izbirni / Elective

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

SPDOPP / SAFCSN

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
20		10			150	6

Nosilec predmeta / Lecturer:

doc. dr. Andreja Poljanec / Assist. Prof. Andreja Poljanec, Ph.D.

**Jeziki /
Languages:**

**Predavanja /
Lectures:** Slovensko / Slovenian, Angleško / English

Vaje / Tutorial: Slovensko / Slovenian, Angleško / English

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Pogoj za vključitev v delo je vpis v 1. letnik študija.

Prerequisites:

Prerequisite for the subject is the enrollment in the 1st year of master study.

Vsebina:

- specifičnosti družin z otrokom s posebnimi potrebami
- načini prilagajanja družine na otroka s posebnimi potrebami; odziv na prvo informacijo, razvijanje starševstva ob otroku s posebnimi potrebami
- porazdelitev vlog in njihove značilnosti v družini z otrokom s posebnimi potrebami
- zunanja pomoč družini z otrokom s posebnimi potrebami
- družina z odraščajočim otrokom s posebnimi potrebami; otroštvo in adolescence
- učinki rojstva otroka s posebnimi potrebami na: družino kot sistem, na starše, brate/sestre, stare starše
- odzivi in vedenje okolja na otrokovo duševno manjrazvitost in subkulture
- sistemski pristop dela: delo z družino, starši, posameznikom, vključevanje drugih pomembnih socialnih sistemov

Content (Syllabus outline):

- the specifics of families with a child with special needs
- ways of adapting the family to a child with special needs; response to the first information, developing parenthood with a child with special needs
- distribution of roles and their characteristics in a family with a child with special needs
- external assistance to a family with a child with special needs
- a family with a growing child with special needs; childhood and adolescence
- the effects of the birth of a child with special needs on: the family as a system, on parents, siblings, grandparents
- reactions and behavior of the environment to the child's mental underdevelopment and subcultures
- systemic work approach: work with family, parents, individual, integration of other important social systems

Temeljni literatura in viri / Readings:

KLEMENC, Alenka; JURJIČ, Branka D.; KOMPAN ERZAR, Katarina. *Juretovo leto*. Center Janeza Levca Ljubljana, 2015.

POLJANEC, Andreja; SIMONIČ, Barbara. *Rahločutno starševstvo*. Celjska Mohorjeva družba, 2015.

SIEGEL Daniel J.; BRYSON, Tina Payne. *Celostni razvoj otroških možganov*. Družinski in terapevtski center *Pogled*, 2014.

ČAČINOVIČ VOGRINČIČ, Gabi, et al. *Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo, 2005, 11-23.

ERZAR, Tomaž; ERZAR, Katarina Kompan. *Teorija navezanosti*. Celjska Mohorjeva družba, 2011.

KAČIČ, Marino. *Komunikacija, ravnanje in svetovanje v interakciji s slepimi in slabovidnimi*, 2000.

MOŽINA, Miran; KRAMER, Mojca. Reka življenja; prikaz modela sistemske družinske terapije po Petru Nemetschku. V J. Bohak, M. Možina (ur.). *Dialog: zbornik prispevkov 1. študijskih dnevov Slovenske krovne zveze za psihoterapijo*, 2002, 56-67.

MOŽINA, Miran; SOLAROVIC, Jasna. *Sistemska psihoterapija je učinkovita in uspešna*. V J. Bohak, M. Možina (ur.), 2003.

MOŽINA, Miran. Prispevek sistemske psihoterapije k sodobnim tokovom v psihoterapiji. V: Bohak J., Možina M., (ur). *Sodobni tokovi v psihoterapiji: od patogeneze k salutogenezi. Zbornik prispevkov 4. študijskih dnevov Slovenske krovne zveze za psihoterapijo*. Maribor: Slovenska krovna zveza za psihoterapijo, 2005, 8-24.

SELIGMAN, M.; DARLING, R. B. *Ordinary families, special children*. New York, 1997.

SILEO, Nancy M.; PRATER, Mary Anne T. *Working with families of children with special needs: Family and professional partnerships and roles*. Pearson Higher Ed, 2011.

ZAVIRŠEK, Darja. *Hendikepirane matere-hendikepirani otroci: antropološka perspektiva pri razumevanju družbenih ovir mater in otrok v socialnem varstvu in socialnem delu*, 2005.

Cilji in kompetence:

V sklopu učne enote študentje pridobijo poglobljeno sistemsko in multidisciplinarno znanje o problematiki družin z otrokom s posebnimi potrebami. Študentje pridobijo detajlno raven razumevanja čustvenih in socialnih težav družine z otrokom s posebnimi potrebami ter razumevanja čustvenih in socialnih specifik otrok s posebnimi potrebami. Študenti so zmožni prepoznati in primerno strokovno intervenirati ob različnih duševnih izzivih in stiskah pir omenjenih družinah. Pridobijo tudi ustrezno znanje o sistemski oz. relacijski psihoterapiji, teoriji navezanosti ter nevroznanosti, na podlagi katerega znajo prepoznati, razložiti, ovrednotiti, načrtovati ter reševati čustvene stiske ožjih in širših družinskih članov ob prihodu otroka s posebnimi potrebami v družino. Študentje poznajo smernice o njihovi rehabilitaciji.

Učna enota prispeva k razvoju naslednjih splošnih in predmetnospecifičnih kompetenc:

- sposobnost poglobljene kritične analize, sinteze in predvidevanja rešitev ter posledic
- sposobnost uporabe znanja v praksi in izvirnega, kreativnega reševanja

Objectives and competences:

As part of the learning unit, students acquire deeply systemic and multidisciplinary knowledge about the problems of families with children special needs. Students gain detailed level of understanding of emotional and social problems of a family with a child with special needs and understanding of emotional and social specifics of children with special needs. Students are able to recognize and appropriately professionally intervene in the case of various mental challenges and hardships for the aforementioned families. They also acquire adequate knowledge about the system or relational psychotherapy, attachment theory and neuroscience on which they can identify, explain, evaluate, plan and solve the emotional hardships of narrow and wide family members upon the arrival of the child with special needs into the family. Students they know the guidelines about their rehabilitation.

Learning unit contributes to the development of generic and subject specific competences:

- the ability of critical analysis, synthesis and prediction of solutions and consequences
- the ability to apply knowledge in practice and innovative, creative problem solving in new or unusual contexts

problemov v novih ali neobičajnih kontekstih

- sposobnost soustvariti svetovalni odnos, izvesti ustrezno svetovalno intervenco in obvladati ustrezno zaključevanje svetovalnega procesa
- sposobnost timsko sodelovati tako klientskimi sistemi kot strokovnjaki (tudi z eksperti drugih disciplin)
- sposobnost nadgrajevati zgrajeno kritično vrednotenje implikacije problemov kulture, rase, spola, seksualnih orientacij
- sposobnost raziskovanja, refleksije in nadzora svoje osebne vpletenosti v postopke psihosocialne pomoči, ki jih soustvarjajo in vodijo

- ability to co-create counselling relationship, to carry out appropriate counselling interventions and to master proper termination of counselling process
- the ability of teamwork with both clients systems and experts (including experts from other disciplines)
- the ability to expand the existing critical evaluation of the implications of the problems of culture, race, gender, sexual orientation
- the ability to research, reflect and control their personal involvement in the processes of psychosocial help, which they co-create and run

Predvideni študijski rezultati:

Od študentov se pričakuje, da bodo zmožni:

- uporabe systemskega znanja v praksi in izvirnega, kreativnega reševanja problemov v kontekstu družine z otrokom s posebnimi potrebami
- razumevanja podsistemov (družina, šolski sistem, okolje ipd.) in upoštevanja delovanja in vplivanja teh podsistemov pri psihosocialnem svetovanju
- naučiti in pomagati družini in njihovu otroku s posebnimi potrebami vključevati se v različne podsisteme in z njimi sodelovati
- timsko sodelovati tako s sistemi uporabnika kot strokovnjaki (tudi z eksperti drugih disciplin)
- reflektirati učinkovitost svojega systemskega dela ter ga na podlagi rezultatov refleksije izboljševati
- izkazovati fleksibilnost in prilagodljivost psihosocialne pomoči družini in/ali otrokom s posebnimi potrebami
- zmožnost vzpostavitve kvalitetnega delovnega odnosa
- voditi in vzpodbujati proces psihosocialne pomoči tako pri svojcih kot otroku s

Intended learning outcomes:

Students are expected to be able to:

- application of system knowledge in practice and original, creative problem solving in the context of a family with a child with special needs
- understanding subsystems (family, school system, environment, etc.) and taking into account the functioning and influence of these subsystems in psychosocial counseling
- teach and help the family and their child with special needs to integrate into and cooperate with various subsystems
- work as a team with both user systems and experts (also with experts from other disciplines)
- reflect on the effectiveness of your system work and improve it based on the results of the reflection
- demonstrate the flexibility and adaptability of psychosocial assistance to families and/or children with special needs
- the ability to establish a quality working relationship
- lead and encourage the process of psychosocial assistance both for

posebnimi potrebami v smer zelene spremembe oz. dogovorjenih razpletov

relatives and children with special needs in the direction of the desired change or of the agreed outcomes

Metode poučevanja in učenja:

- predavanja z aktivno udeležbo študentov (razlaga, diskusija, vprašanja, male skupine)
- uporaba spletne učilnice oziroma drugih sodobnih IKT orodij
- eksperimentalne vaje, ki temeljijo na izkustvenem učenju (demonstracije, opazovanje, eksperimentiranje z opazovanimi metodami, povratna informacija, refleksija izkušenj, igra vlog, trening asertivnosti, trening empatije)

Learning and teaching methods:

- lectures with active participation of students (explanation, discussion, questions, small group)
- use of online classroom or other contemporary ICT tools
- experimental exercises that are based on experiential learning (demonstrations, observation, experimentation with methods of observation, feedback, reflection on experiences, training of assertiveness, training of empathy)

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	Assessment:
Seminarska naloga s predstavitvijo.	100	Seminar paper with presentation.
Ocenjevalna lestvica – skladno s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja.		Grading is in accordance with the Faculty's evaluation Ordinance.

Reference nosilca / Lecturer's references:

POLJANEC, Andreja, KORENČAN, Peter, BAJT, Krištof, GREBENC, Sara, NOVAK, Barbara, NOVAK, Miha, PLEŠEJ, Mario. Empirična analiza raziskav otrok, vzgajanih v istospolnih zvezah = Empirical analysis of research on children raised in the same-sex unions. *Kairos: slovenska revija za psihoterapijo*, ISSN 1854-9373, [Tiskana izd.], 2017, letn. 11, št. 3/4, str. 19-31, tabele.

POLJANEC, Andreja, KOMPAN ERZAR, Katarina. Love heals memory: (but reversed attachment generates distorted memories of parental love). *International journal of humanities and social science*, [Online ed.], 2016, vol. 6, no. 5, str. 38-44. <http://www.ijhssnet.com/journal/index/3495>.

SIMONIČ, Barbara, POLJANEC, Andreja. Building motherhood in the young mothers' group. *Child care in practice*, ISSN 1476-489X, 2014, vol. 20, no. 3, str. 270-285. <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13575279.2013.875461#U14hCPlv7l8>, doi: 10.1080/13575279.2013.875461.

SIMONIČ, Barbara, POLJANEC, Andreja, KATONA, Mateja. Alkoholizem kot mehanizem čustvene regulacije v družinskem sistemu in pristop relacijske družinske terapije v procesu okrevanja družine. *Anthropos: časopis za psihologijo in filozofijo ter za sodelovanje humanističnih ved*, ISSN 0587-5161, [Tiskana izd.], 2013, letn. 45, št. 3/4, str. 269-283.

POLJANEC, Andreja, SIMONIČ, Barbara. Starševstvo kot prostor razvoja empatije pri otroku. *Bogoslovni vestnik: glasilo Teološke fakultete v Ljubljani*, ISSN 0006-5722. [Tiskana izd.], 2012, letn. 72, št. 1, str. 113-122.

POLJANEC, Andreja, SIMONIČ, Barbara. L'empatia umana: riflesso dell'amore divino. *Famiglia domani*, ISSN 0393-3555, 2011, letn. 27, št. 4, str. 33-48.

KOMPAN ERZAR, Katarina, SIMONIČ, Barbara, POLJANEC, Andreja. Afektivna dinamika čustvene ločenosti v zakonski terapiji. *Bogoslovni vestnik: glasilo Teološke fakultete v Ljubljani*, ISSN 0006-5722, [Tiskana izd.], 2008, letn. 68, št. 4, str. 497-512, graf. prikazi. <http://www.teof.uni-lj.si/uploads/File/BV/BV-08-4-03-Erzar-Afekt.pdf>, <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-FYS563XR>.

KOMPAN ERZAR, Katarina, POLJANEC, Andreja, SIMONIČ, Barbara, NOVŠAK, Rachel. A young mothers' group: a safe haven and secure base for motherhood. *Illinois child welfare*, ISSN 1934-3620, 2008, vol. 4, no. 1, str. 108-121. <http://www.illinoischildwelfare.org/archives/volume4/icw4-erzar.pdf>.

SIMONIČ, Barbara, POLJANEC, Andreja. Ko odnos propade: posledice ločitve in proces žalovanja. V: [Socialno delo za enake možnosti za vse]: [3. kongres socialnega dela, Maribor, 10.-12.2007], (Socialno delo, ISSN 0352-7956, Letn. 47, št. 3/6). Ljubljana: Univ. v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo. 2008, let. 47, št. 3/6, str. 249-257.

POLJANEC, Andreja, SIMONIČ, Barbara. Starševstvo za tretje tisočletje v luči teorije navezanosti. *Socialno delo*, ISSN 0352-7956, 2008, let. 47, št. 3/6, str. 241-248.

POLJANEC, Andreja. *Rahločutno starševstvo*. Celje; Ljubljana: Celjska Mohorjeva družba: Društvo Mohorjeva družba, 2015, ISBN 978-961-278-224-5.

KOMPAN ERZAR, Katarina, POLJANEC, Andreja, PAVLIN, Blaž (urednik). *Rahločutnost do otrok: stik z otrokom v prvem letu življenja*. Ljubljana: [Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije], 2015, 3 zv. (426 str.).

KOMPAN ERZAR, Katarina, POLJANEC, Andreja. *Rahločutnost do otrok: stik z otrokom v prvem letu življenja, (Izzivi ljubezni, 1)*. Ponatis. Ljubljana: Brat Frančišek: Frančiškanski družinski inštitut, 2012. 175 str. ISBN 978-961-6326-74-2.

POLJANEC, Andreja. Varno starševstvo z vidika relacijske družinske teorije in terapije: doktorska disertacija. Ljubljana: [A. Poljanec], 2012. [XX], 260 str., ilustr., tabele.

POLJANEC, Andreja. Starševstvo kot potencial za zmanjševanje stresa = Parenting as a potential stress relief. V: FILEJ, Bojana (ur.). *Zbornik povzetkov = Book of abstracts*. Maribor: Alma Mater Europaea - ECM. 2016, str. 234.

ROŽIČ, Tatjana, ERZAR, Tomaž, KOMPAN ERZAR, Katarina, POLJANEC, Andreja. Exploring the connection between change events in supervision and change in therapy. V: Book of abstracts. [Klagenfurt?]: *Society for Psychotherapy Research*. [2015], str. 113.
http://www.spr2015.com/klagenfurt/docs/spreu2015_abstracts.pdf.

ERZAR, Tomaž, KOMPAN ERZAR, Katarina, POLJANEC, Andreja, ROŽIČ, Tatjana. The problem of shame in intimate relationships: how to obtain secure attachment in distressed couples. V: Book of abstracts. [Klagenfurt?]: *Society for Psychotherapy Research*. [2015], str. 113-114.
http://www.spr2015.com/klagenfurt/docs/spreu2015_abstracts.pdf.

POLJANEC, Andreja, ERZAR, Tomaž, KOMPAN ERZAR, Katarina, ROŽIČ, Tatjana. Building motherhood: the power of young mothers group. V: Book of abstracts. [Klagenfurt?]: *Society for Psychotherapy Research*. [2015], str. 114.
http://www.spr2015.com/klagenfurt/docs/spreu2015_abstracts.pdf.

POLJANEC, Andreja, SIMONIČ, Barbara. Building motherhood. V: *The legacy of Stephen Mitchell : sustaining creativity in our psychoanalytic work*. New York: IARPP. [2012?], str. 62.

KOMPAN ERZAR, Katarina, ERZAR, Tomaž, POLJANEC, Andreja, SIMONIČ, Barbara. Young mother's group. V: *Changing psychoanalysis for a changing society: relational perspectives: program & abstract booklet*. Madrid: IARPP. 2011, str. 43.

SIMONIČ, Barbara, POLJANEC, Andreja, KATONA, Mateja. Family recovery after alcoholism: a relational family therapy approach. V: RADOVANOVIČ, Mirjana (ur.), SORKO, Nataša (ur.). *Pot k sodelovanju - multidisciplinarni in multinacionalni pristop k alkoholizmu in drugim odvisnostim: povzetki plenarnih predavanj in predstavitev = A path to collaboration - multinational multidisciplinary approach to alcoholism and other addictions: plenary lectures and oral presentations abstracts*. Ljubljana: Društvo Žarek upanja - pomoč pri odvisnosti in zasvojenosti. 2011, str. 47.

POLJANEC, Andreja, TORKAR, Matej. Family violence as source of parental stress. V: *Reconciling differences: can family therapy help heal the World?: program and abstracts*. [S. l.: s. n. 2009?], str. 205.

POLJANEC, Andreja, SIMONIČ, Barbara. Empatija - temelj razvoja. *Kairos: slovenska revija za psihoterapijo*, ISSN 1854-9373. [Tiskana izd.], 2008, letn. 2, št. 1/2, str. 133.

KOMPAN ERZAR, Katarina, NOVŠAK, Rachel, POLJANEC, Andreja. Skupina za mlade mamice. V: GROBELŠEK, Andreja (ur.). *Socialnopedagoška stroka: prepoznavnost, izzivi sodobnosti: zbornik prispevkov 4. slovenskega kongresa socialne pedagogike z mednarodno udeležbo*, Rogla, 16.-18. oktober 2008. Ljubljana: Združenje za socialno pedagogiko - Slovenska nacionalna sekcija FICE. 2008, str. 101-102.

KOMPAN ERZAR, Katarina, SIMONIČ, Barbara, POLJANEC, Andreja. Nevropsihološka podlaga odnosov. *Kairos: slovenska revija za psihoterapijo*, ISSN 1854-9373, [Tiskana izd.], 2007, letn. 1, št. 1/2, str. 143.

KOMPAN ERZAR, Katarina, SIMONIČ, Barbara, POLJANEC, Andreja. The untamable force of the affect: trauma of infidelity. V: *Metamorphosis: therapeutic change in a changing world: a relational psychoanalytic perspective: final program, abstracts*. Athens: International association for relational psychoanalysis and psychotherapy, 2007, str. 27.

POLJANEC, Andreja. Vzgoja na izpitu. V: SAM, Anej (ur.). *Slovenija ima srce, (Zbirka Onežimo svet)*. Maribor: Jasa. 2018, str. 199-210, ilustr.

POLJANEC, Andreja. Razvoj rahločutnega starševstva se začne ob spočetju. V: CEPIN, Simona (ur.), ZABUKOVEC, Mihaela (ur.). *Porodne zgodbe: pričevanja*. Ljubljana: Salve. 2015, str. 311-323, ilustr.